

OBSAH

Předmluva	9
<i>Kapitola I. NOVÉ A STARÉ V NAŠÍ VĚDĚ</i>	<i>11</i>
Budování našeho nového řádu je stálý boj nového se starým (11). Jak se to jeví ve vědě (13): dnešní postavení vědy odpovídá nejlepším tradicím naší vědy (14). Pozůstatky kapitalistického řádu v naší vědě (14n). Nové postavení naší vědy vyžaduje vědeckého pracovníka nového typu (16n).	
<i>Kapitola II. ZÁPAS O NOVÉ VĚDECKÉ MYŠLENÍ</i>	<i>21</i>
1. Význam ideologie pro tvůrčí vědeckou práci (21); přístup vědeckých pracovníků k marxismu-leninismu (22); typ nového vědeckého pracovníka (25).	
2. Vědec za kapitalismu	26
<i>Individualismus</i> a jeho zdroje (26); nezájem vědce o použití výsledků vědy (27). <i>Objektivismus</i> buržoasní vědy (28); jeho vliv na spojení s praxí (29); jeho nebezpečí pro vědu za socialismu a pro mír (29). <i>Kosmopolitismus</i> (29); jeho agresivní ráz (30). <i>Filosofie buržoasní ideologie</i> (30); její gnosologické kořeny (31); různé formy subjektivního idealismu (31n): pozitivismus (32); pragmatismus (32); militarismus a náboženství (33); vědecká slabost pozitivismu (34); agnosticismus (35) a nedůvěra ve vědu (35); přímý vliv monopolů na vědu v USA (36); útočnost buržoasní ideologie a její nebezpečí (37).	
3. Kořeny buržoasní ideologie v naší vědě.	37
<i>Závislost naší vědy za kapitalismu na zahraniční buržoasní ideologii</i> (38). Masaryk a jeho vliv na vědu (38); pragmatismus a jeho vliv (40); sociáldemokratismus (40); holismus (41); Úlehlův kondicionalismus (41). <i>Znalost dialektického materialismu mezi vědci</i> (42); neznalost v minulosti a vývoj jeho poznávání (42n); vliv nacistické okupace (42); po osvobození (43); význam února 1948 (43); vliv sovětské vědy a diskusí (43n); konference a diskuse (44); brněnská ideologická konference (44n); význam pětiletky pro změnu myšlení mezi vědci (45).	
4. Dnešní stav a úkoly	46
<i>Risy buržoasní ideologie v dnešním profilu vědců</i> (46); <i>individualismus</i> a jeho projevy (47); <i>objektivismus</i> (48); ve vědeckém tisku (49), ve věd. společnostech (49), na vysokých školách (49); nechuť k ideologickým otázkám (49);	

kosmopolitismus (50); styk s cizinou (50n); ideologický „boj“ nebo „ruch“ (51). *Dialektický materialismus v práci našich vědců* (52); boj proti dogmatismu (52); dogmatismus při používání sovětských zkušeností (54); stav a úkoly naší filosofie (54n); závěr (55n).

Kapitola III. BOJ NOVÉHO SE STARÝM VE VZTAHU VĚDY K PRAXI 57

1. Úvod. Spojení vědy s praxí v dnešní kapitalistické společnosti 57

Jak si kapitalisté získávají pomoc vědců pro své cíle (58); boj o existenci (58); vliv filosofie (59n).

2. Vývoj této otázky u nás. Požadavky na spojení vědy s praxí při budování socialismu (60n).

Spojení vědy s praxí za předmnichovské republiky (62):

malý rozvoj výzkumu a vědeckých možností (62); věda na vysokých školách (64).

Po osvobození (65n): dvouletý plán (66); první Gottwaldova pětiletka (66n); Ústředí výzkumu a technického rozvoje (67).

Důsledky kapitalismu v naší vědě (68): malý počet věd. pracovníků, nesprávný postoj k praxi (63n); pozůstatek představy o „čisté vědě“ (69); prakticismus ve vědě (69); nedostatek porozumění pro vědu v praxi (70); nedůvěra ve vlastní síly (70).

3. Jak se projevují naše nedostatky ve spojení vědy s praxí 71

Úkoly, které z nich vyplývají (71):

Výzkumný plán (71); jeho dlouhodobá strategie a taktika (71); úkoly základního výzkumu Akademií (72); bezprostřední úkoly praxe (72); rozdíl výzkumu základního a aplikovaného (72); volba experimentálních objektů pro základní výzkum (73).

Otázky spojené s převodem do praxe (74): Význam pro vědu (74); nedostatky (74) a cesty k jejich odstranění: volba objektu výzkumu. (75), příklad sovětské vědy (77); volba správné dílčí otázky (76); formy práce (76); je publikace ukončením výzkumného problému? (77); spojení s praxí při řešení dlouhodobých úkolů (77); je experiment prověrkou praxi? (78); otázka metod a metodik (79).

4. Zabezpečení plynulého převodu do praxe 79

Mao-ce-tun o nutnosti spojení s praxí (81); má převádět pracovník zákl. výzkumu výsledky do praxe přímo sám? (81); jak se až dosud vyvinula otázka zavádění výsledků do praxe (82); závěrečné zprávy (83); předávací protokol s technologickým předpisem (83); jediné správné řešení: komplexní spolupráce (84); čeho je k ní třeba (85); vědec-propagandista objevu (85).

Vytváření předpokladů spolupráce zákl. výzkumu s resortním a praxí — odpovědnost ČSAV (84); soustava převodů (85); formy převodu (86); dvě formy komplexní spolupráce — horizontální a vertikální (86); volba vedoucích pracovníků (86); potřeba denní spolupráce s praxí (87).

5. Změna poměru praxe k vědě.	87
<p> Zdravý konservativismus výroby a jeho meze (88); nedůvěra k vědě v praxi a boj proti ní (89); úloha denního tisku a jeho nedostatky (89). Za zvědečtění života (89); úloha Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí a její nedostatky (90).</p>	
Závěr	90
<i>Kapitola IV. ORGANISACE A PLÁNOVÁNÍ VĚDY</i>	91
1. Úvod. Rozmach vědy potřebuje novou její organizaci	91
2. Organizace a plánování vědy v kapitalismu	92
<p> Věda v Anglii (92); v USA (95); věda ve službách monopolů a agrese (96). Stav vědy u nás za buržoasní republiky (96).</p>	
3. Věda u nás od osvobození v r. 1945	98
<p> Výchozí neutěšený stav (98); první pokus o plánování vědy v dvouletce (98); plán výzkumu v pětiletce (99); první pokus o plánování „shora“ a jeho nedostatky (99); potřeba koordinace vědy (101). Příprava k budování nových ústavů (101); aspirantura (102); zřízení Ústředí vědeckého výzkumu (Ústředí výzkumu a technického rozvoje) a budování nových ústavů zákl. výzkumu (102); jejich koncepce a růst (103); ústavy aplikovaného výzkumu (104); plánování ve vědě za nového stavu a jeho nedostatky (104); nová metodika plánování (105).</p>	
4. Vybudování Československé akademie věd	105
<p> Směrnice Z. Nejedlého (106); dopis s. Gottwalda (107); projev s. Zápotockého (108); koordinace práce s jinými resorty (111); plán práce ČSAV (112); hledání forem koordinace práce (113); ČSAZV a SAV (113n).</p>	
5. Plánování vědeckých prací	115
<p> Formy plánování (115); perspektivní plán (115); určování hlavních úkolů (116); nedostatky plánu (117); zásady propracování plánu na pracovištích (118); kontrola plnění plánu (119); co je možno pokládat za plnění plánu (120); ukončení úkolu (120); spolupráce různých pracovníků a její koordinace (121); věda a její plán na vysokých školách (122).</p>	
6. Organizace vědecké práce.	123
<p> Její členitost (123); pracoviště vědecká jsou pracovišti nového typu (123); jejich zaměření (124); kolekt. spolupráce (124); středisko odborné práce na daném úkolu (125); středisko práce ideologické (126); jak velké mají být ústavy (126); formy vedení ústavu (127); kolektivní život na ústavu (127).</p>	

1. Kritika a sebekritika — nový činitel v našem životě 131

Kritika a vývoj lidské společnosti (132); kritika za buržoasní republiky (132n); základ dnešních přežitků (133); Lenin a kritika (134); Stalin o sebekritice (134); co se myslí pojmem sebekritika (135); kritika a sebekritika — vývojový činitel socialistické společnosti (136); jak se rozvíjí kritika v našem životě (136); buržoasní postoj ke kritice (137); nechuť ke kritice a její příčiny (137); zneužívání kritiky (138); formy kritiky — zásadovost proti nelidskosti (139); nechuť přijímat kritiku (140); potlačování kritiky „sebekritikou“ (141).

2. Kritika a sebekritika — nový činitel v naší vědě 142

Kritika a sebekritika nezbytný činitel vývoje vědy (142); dnešní kapitalismus musí potlačovat kritiku ve vědě (143); kritika ve vědě ve společnosti socialistické (145). Dědictví v naší vědě po buržoasní republice (146); podmínky pro rozvíjení kritiky a sebekritiky ve vědě: dobrá odbornost a ideologie (146); vliv sovětských diskusí (146); diskuse o mičurinské biologii u nás (147). Nástroje kritiky a sebekritiky (148); plenární konference (148); nová pracoviště (149); vědecké konference (149); úkoly tisku (151); potřeba kritiky veřejné (151). Je prospěšná kritika vedoucích pracovníků? (152); je potřebná kritika při úspěchu? (152); kritický postoj k přejímaným faktům a domněnkám (152); jak se projevuje kritika a sebekritika ve vědeckém tisku (153); otázka soutěžení ve vědě (153); kritika praxí.

Boj nového se starým ve vědě s hlediska všeobecného (156); dvojí rozpor, dvojí boj vědy (156); úspěšná cesta tohoto boje (159). Cíl: nový socialistický vědec (162)

Jmenný rejstřík 164

Věcný rejstřík 165